

17
1. 17
17
1.
2.
3.
4.
17
Pl
17
1
2.

1720.

1. Wesenfeld, Arnoldus: De tribus statibus principis.

1721.

1. Vithmarus, Justus Christophorus: De legati primi et
secundi ordinis.

2. Vithmarus, Justus Christophorus: De jure albinagii

3. Goelcke, Andreas Ottomarus: De dysenteria corrupta
cum salute aegri in integrum restituenda.

4. Pulsborn, Daniel: Imperatoris H. Friderici testos
institutionum juris contenta, in tabulis delineata.

1722.

Hesmannus, Henricus Simon: De consolidatione fundi
et allodii in Pomerania, praesertim alteriori.

1723.

1. Danckus, Joh. Stephanus: Delineatio processus Marchii
cum communi et Saxonia collati.

2. Goelcke, Andreas Ottomarus: De emanatione mercatorum.

3. Hoffmannus, Christianus Godfridus: De juris canonici
prejudiciis in causis publicis S. R. imperii
4. Hoffmann, Christianus Godfridus: eröffnet à mes collègues
Nachricht seiner königlichen Herrn Auditorien, wie er
in Lectionibus publicis à privatis . . . uterque partes
juris prudentiae . . . ya verfahren gesonnen seyr.
5. Hoffmannus, Christianus Godfridus: Ordo de triplici
juris prudentia, superficiali, obioso et solido . . .
dicta in Auditorio Fetuum, cum ordinariis Fac. juris
numus . . . auspicietur.
6. Hoffmannus, Christianus Godfridus: de fundamentis
variantium in doctrina de matrimonio opinionum
dissert et est praelectiones in priores titulos Libelli
secretalium: de sponsibus et matrimonii invalid.
- 7°.^t Spoz, Cajus Rudolphus; de: De natura vasallagii et sub-
jectionis in territoriis S. R. imperii 2 Graepfl. 1723
1739.

1724.

1. ^{1. a. 1724} Vithmarus, Tobias Christophorus: De abdicacione regnorum aliarumque digestam illustrius, tam secularium quam ecclesiasticarum. L. xmp.
2. Hoffmannus, Christianus Godofredus: De origine et jure sceptrorum . . .
3. Kolthornius, Paulus: De gemina et legali probatione erroris
4. Trier, Johann Wolfgangus: Programmata de difficultate inveniendae proportionis atque ordinis inter jura concurrentia
5. Trier, Johann Wolfgangus: De oeconomia jures
6. Leijser, Præcipuus: Observata diplomatica-historica de iis, quae Testimonios Imp. in proœmio institutorum imperatoris opposita. (q. Helmsbüttel 1724.)

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

T
P. 306.
R.
FA
J
19

~~10.~~ 1721, 3 16. 4
DISPUTATIO MEDICO-PRACTICA INAUGURALIS
DE

Dysenteria corrupta
cum salute aegri in inte-
grum restituenda,

Quam

IN ALMA VIADRINA

EX DECRETO GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE
SUB PRAESIDIO

RECTORIS MAGNIFICI

DN. ANDREAE OTTOMARI
GOELICKE,

Med. D. & Professoris Publici Ordinarii,
h. t. Facultatis suae Decani,

Promotoris sui omni observantiae cultu prosequendi.

PRO GRADU DOCTORALI

Summisque in arte medica honoribus, Juribus ac Privi-
legiis legitime impetrandis,

In AUDITORIO MAJORI horis ante & pomeridianis

ad d. VII. Junii Anni M DCC XXI.

publicae disquisitioni exponet

JOH. CASPAR. ZUR EICKEN,

Huxaria - Westphalus,
Medic. Practicus.

FRANCOF. cis VIADR. Typis JOH. CHRISTOPH. SCHWARTZII.

DISPUTATIO MEDICO PRACTICA INAUGURALIS

DE
Dysenteria corrupta
cum salure aceti in fine
gravi restitenda.

IN ALMA MADERINA

EX DECRETO GRATIAE FACULTATIS MEDICAE

AD PRAESIDIUM
ACTUS INSTITUTI

DR. ANDREAS OTTOMARI

GORLICKI

Med. Dr. & Prof. hunc Publico Ordinarij

in Facultate Medica

PRO GRADU DOCTORALIS

Summae in arte medica honoribus, Juribus ac Privilegiis

facultatis impetranda

in ADDITIONE FACULTATIS hunc an. 6. promulganda

an. 1777. Julij. die 14. MDCCXXVII.

JOH. CASPAR. ZUR RIEGEN

Thurn-Weiching
Medic. Practic.

FRANCOE. de VIAD. Tatis Jan. Cantuar. Senatus

PROOEMIUM.

Estes rerumpublicarum
sunt praeter *legulejos* &
rabulas audax atq; te-
meraria *medicastroorum*
& *agyrtarum* turba. Uti
enim *illi* Clientum suorum causas, licet
optimas, misere pervertendo, duram
saepe illis necessitatem imponunt, *restit-*
utionem in integrum quaerendi; Ita non
minus proterva *horum* audacia efficitur,
ut legitimo morbi succesu, ob per-
versam medicandi rationem, turbato
& univ^{er}sa ejus indole corrupta, rebus-
que aegrotantium ita in transversum a-
ctis, auxilia demum peritorum inq;

A 2

clinica

clinica praxi versatiorum implorare co-
 gantur, qui res eorundem labefactatas
 omnique intuitu in pejus vergentes e-
 mendent, & si possibile, *in integrum*
restituunt. Excitavit haec res non se-
 mel profundam in me admirationem,
 cur plerumque miseri mortales, qui cae-
 teroquin in aliis civilibus negotiis tan-
 ta cum circumspectione atque provi-
 dentia gerere sese solent, ut ne ollulam
 quidem prius, quam tñitu ejusdem bo-
 nitatem exploraverint, coëmant, in re-
 bus tamen ad vitae sanitatisq; *conserva-*
tionem vel restitutionem pertinentibus
 tanta cum oscitantia, incuria atq; ne-
 gligentia versentur, ut cuilibet arde-
 lioni pretiosissimos hosce concedant
 thesauros, non perpendentes, *his* prae
illis longe praesentius imminere pericu-
 lum, cum *illi*, rabulis & legulejis cau-
 sas

fas suas committendo, ut plurimum
 nullam graviorem, quam pecuniae, mi-
 nimum salva cuticula, patiantur jaētū-
 ram, *hi* vero, facultatum suarum amis-
 sione pessime mulctati, ipsius saepenu-
 mero vitae gravissimum faciant dispen-
 dium, aut saltem in diuturnos & vix in
 posterum expugnabiles languores tan-
 dem conjiciantur. Specimina harum
 rerum è longinquo petere, non est
 necesse; Abundat talibus quotidiana
 praexis medica pariter atque chirurgica,
 quae quippe plura, quam artis decori
 expediat, exempla subministrat talium
 morborum, qui praeter nativam suam
 indolem, perversis perversorum me-
 dicorum artificiiis ita sui in succedendi
 ratione turbantur, pervertuntur, imo
 depravantur atq; *corrumpuntur*, ut pro-
 fecto admodum raro *restitutionis in inte-*

grum ulla rationalis spes adfulgeret, nisi, quae summi Numinis benignitas est, securiora quaedam atq; efficaciora tam media quam remedia suppeterent, quibus anomalias undecunque coortas tempestive corrigere & prava confectionaria praeoccupare liceret. Sufficiat nobis hac vice solo tantum *dysenteriae* exemplo ostendisse, quam variis illa sua in succedendi ratione *depravationibus* atq; *corruptionibus*, inprimis artificialibus exposita sit, quales etiam, experientia multiplici teste, brevi temporis spatio funesta confectionaria pedissequa habere consueverunt, nisi peritus rerumq; suarum satagens *Practicus clinicus* praesentissimo rerum suarum discrimine aegrotantes ejusmodi corruptos expediverit pristinaeq; suae integritati restituerit. Unde profecto anxie disquir-

ren.

rendum mihi non fuit, quodnam *Dissertationis* meae *Inauguralis* argumentum eligerem, cum nuperrima dysenteria, quae certe non paucos incolarum urbis hujus *epidemice* invaserat, sat numerosas suppeditaverit nobis observationes & historias practico-clinicas, ex quibus clare perspicere licuit, stragem, quam edidit, vel pravas, quas reliquit, consequentias, non sane ipsi fluxui dysenterico, qua tali, sed immaturis potius & praeposteris non minus consiliis quam auxiliis medicis tribuendas fuisse. Quare haud plane inutilem suscepturos nos esse laborem confidimus, si brevibus atque succinctis thesibus *practice* monstraverimus, qua ratione *dysenteria* undecunq; *turbata*, *depravata*, uno verbo *corrupta*, cum salute aegri ita *redintegrari seu restitui* debeat, ut prava quae-

quaevis consecraria, ante omnia vero funestus successus & eventus praecaveantur. Imploramus eum in finem Divini Numinis gratiam, ut suo nobis subsidio adesse dignetur, quo in aegrotantium commodum atq; emolumentum thema propositum condigne evolvere queamus!

§. I.

Absonum foret multisque modis a scopo nostro alienum, si pro more recepto extra oleas hic vagari, atq; de etymologia, exquisita & ad Logices regulas exacta dysenteriae definitione ejusdemq; divisione, de diversis causarum generibus, signis tam diagnosticis quam prognosticis deque methodo medendi generali &c. prolixè differere vellemus, quae quippe omnia millies jam ab aliis non sine lectoris taedio cocta atque decocta sunt, ut certe a nobis recoqui omnium minime mereantur. Nec perspiciamus, quid lucis themati nostro foeneraturae sint speculationes physicae de vera atque genuina materiae peccantis indole, quam nonnulli absolute acidam, alii vero alcalinam esse contendunt, de aethere peregrino, miasmate contagioso, fermento acri, de obstructionibus &c. Quae quippe omnia

omnia gratuitis tantum adsertionibus nituntur, & scopum vere medicum ne eminus quidem ferunt. Fundamentum longe solidius dicendis subftrnetur, si observationes quaedam pratico-clinicae, circa lectos dysentericorum factae, in memoriam revocentur, ex quibus quippe longe evidenti-
 tius, quam ex quibuscunque longius petitis theoreticis contemplationibus patebit, quam variis modis dysenteria, non solum benignior illa atque simplicior, cum magna, ut vulgo loquuntur, malignitate non aequae complicata, sed & potissimum malignior illa, cum febre inflammatoria conjuncta, per-versa medicatione suo in successu ita turbari inque heteroclitas anomalias conjici possit ac soleat, ut, nisi tempestive hae cum solemnibus fluxus dysenterici revocatione in ordinem fuerint redactae, brevi funestus eventus fuerit subsecutus.

§. II.

Id vero cum plerisque, inprimis illis, qui falsa theoria cerebrum habent repletum, paradoxon videri possit; Merebitur utique operae pretium, si contra vulgarem scholarum medicarum doctrinam haec duo in antecessum solide evicerimus: *Quorum primum est: Dysenteriam non esse adfectum absolute morbidum, & tota sua indole praeternaturalem, sed inter criticas potius eccrises, utili ac salutari fine a natura susceptas, suum jure locum tueri; Quod non inde tantum liquet, quia evacuatione hac legitime decurrente, nec alicunde turbata, pristinae sanitati cum plenaria euphoria restituntur, sed & eadem intempestive suppressa atque adeo corrupto sanguine retento, certissime pereunt aegrotantes: Cum inflammatio, quae in principio erysipelacea tan-*

B

tum

tum erat, in *phlegmonden*, deinde in *gangraenam* tandemque in *sphacelum* insuperabilem transeat. *Alterum*, quod eadem cum *priori* evidētia atque certitudine radiat, in eo consistit; Quod fluxus ille alvi dysentericus nullo modo a putratia quadam intestinorum laevitate, laxitate, toni debilitatione vel plenaria atonia dependeat, atque adeo mere tantum *passivus* sit: Verum potius, quod universus ille actus excretorius motibus, ultra proportionem & gradum naturalem auctis, *active* administretur eoq; sine ac scopo suscipiatur, ut acri, caustica materia quantocyus ejecta, ab intimiore sive putrefactoria & sphacelosa sive ulceratoria saltem corruptione intestina praeserventur.

§. III.

Unde dysenteria, genuino sui sensu aestimata reapse nihil aliud est, quam *critica eccrissis*, consistens maximam partem non tam aequae in copiosa semper, quam frequenti potius materiae primum tenuis & albugineae vel leviter flavescētis, deinde vero dilutioris, loturam quasi carniū aemulantis, vel sinceri plane sanguinis, tandemque substantiarum mucido-ulcerosarum vel omnino caruncularum & frustulorum quorundam, abrasas veluti intestinorum tunicas mentientium rejectione, una cum exquisitissimis ventris torminibus & conjunctis cum illis praecordiorum anxietatibus, tenesmo & morsu in intestino recto, adpetitus viriumque dejectione, febrī subinde benigniore subinde vero inflammatoria, siti, aliisque pro individuorum, temperamentorum aliarumque circumstantiarum accidentalium ratione atque habitudine diversa, symptomatibus, salutari intentione, sine atq; scopo susce-

fufcepta atque motibus inteflinorum periftalticis, ultra ordinariam & naturalem proportionem auctis, adminiftrata, ut acri cauftica materia eadem liberata, fuam texturam ftructuramque atque adeo ipfam quoque functionem falviam, integram atque incolumem praefentent & retineant.

§. IV.

Activam effe, *criticam* & falutari confilio fufceptam hanc alvinam evacuationem five potius exprefionem excrementorum modo mucidorum, modo vero variorum, cruore plus minus perfuforum, atque adeo nullam hic laxitatem vel atonicam inteflinorum debilitatem in cenfum venire poffe, univerfa circumftantiarum, adfectum ftipantium, hiftoria fatis evidenter comprobat. Quid enim vehementiffima ventris tormina feu dolores lancinantes, tendentes & interiora quafi diftrahentes aliud denotant, quam ftricturas tonicas auctas & verfus fistulam inteftinalem fpecialiffime directas, ut, quod corpori inimicum eft & praefentem eidem noxam minatur, per communem corporis cloacam ejiciatur & exturbetur? Suntque ut plurimum iftae torfiones tanto exquisitiores ac violentiores, quo major materiae peccantis activitas eft, quae quippe ex fermentativo-acri indole in caufodeam fubinde tranfit, qua deinde inteflinorum tunicas erodendi &, ut cadaverum fectiones monftrant, hic & illic perforandi, ficque vere paffivum fanguinis effluxum cum pernecie aegri fufcitandi potentiam acquirit. Ad eundem plane finem, materiae nempe caufodeae vel plane caufticae vegetae ad inteflina proprefionem & exeuffionem praeftrandam, confpirat quoque febris plus minus

exquisita, reliquis quoq; circumstantiis suam huc symbolam conferentibus ; Quam etiam ob rationem dysenterici rigore quodam vel horrore, corpus percursante, quandoque remissione, quandoq; vero intensiore, cum phlogosis tamen & aestibus volaticis alternante, corripuntur, habitus corporis cum vasis sanguineis intercurrentibus constringitur, facies pallore occupatur & ipsa quoque urina parcius mingitur, imo in totalem subinde suppressionem transit.

§. V.

Praemittenda haec ideo fuere, ut intelligatur, praecipuum justis atq; salutaris dysenteriae successus artificium in modesta non solum motuum excretoriorum, imperu, excessu & frequentia peccantium commoderatione vel deficientium aut saltem languentium moderata extimulatione, sed ipsius quoq; materiae acris & causticae contemperatione, correctione & alteratione consistere. Unde dispalescit, naturam & indolem fluxus hujus dysenterici ita comparatam esse, ut facillimo negotio tam levioribus erroribus in diaeta & regimine commissis, quam etiam crasrioribus artificiis medicis, imprimis sensibilibus adstrictoriis, ita turbari, interverti, depravari, suoq; in successu corrumpi possit ac soleat, ut salutaris eventus loco varias heteroclitas anomalias & lethalem tandem exitum fortiat, nisi ad tempestivam restitutionem animus Practici adplicetur.

§. VI.

Quae proinde consideratio prono passu nos deducit ad contemplandum varios modos, quibus dysen-

dysenteria, non tam ex interiore sui indole, quam potius ex perversa administratione sive *diacetica* sive *medica* suo in decursu ita pervertitur atque *corrumpitur*, ut ad plenariam adfectus revocationem cum salute aegrotantis instituendam difficilis medenti pateat reditus, licet propterea non omnis plane spes decollaverit, posse *dysenteriam* ita *corruptam* artificialiter ita redintegrari, ut non modo fontica symptomata praeoccupentur, sed & lethalis omnino effectus & eventus avertatur.

§. VII.

Occurrunt in hoc remediorum, fluxum hunc alvinum *turbandi* vel *corrumpendi* vi pollentium genere primum *emetica*; Quanquam enim non ignoremus, *vomitum* subinde *spontaneum* sub initium dysenteriae complicatum toti adfectui sublevando, quin praeoccupando infervire, potissimum si a fructuum horraeorum abusu ortum suum traxerit, atque adeo suspicio non vana subsit, multas in ventriculo cruditates esse coacervatas: Aliter tamen cum vomitu artificialiter suscitato res sese habet, inprimis si & malum sit adultius & per contagium communicatum; Unde ejusmodi vomitoria non solum patientes nihil sublevant, sed & insuper majoris in ventriculo laesionis suspensionem praebent. Id quod ideo mirandum non est; Quia natura in toto adfectus decursu nunquam ad *anotericam*, utrobique; vero ad *catotericam* evacuationem inclinatur, cujus proinde ductum constanter sequi artificem decet. Quam etiam ob rationem radicis *Specacuanhae* usus ubique tutus non est, nisi potius *catarticum* quam *emeticum*, vel saltem dubium, nempe *emetico-catar-*

cum effectum producat, qualiscunq; tandem virtus specifica, *anti-dysenterica*, ista in radice quaeratur.

§. VIII.

Pari cum *emetiis* passu *catartica*, inprimis vehementiora, *drastica* operantia, *colocynthiaca*, *aloetica* & *scammoniata* &c. ambulant, quae quippe *peristalsin* intestinorum jam satis irritatam, immodeste stimulando, magis adhuc incitant, & motus excretorios impetu & frequentia jam peccantes, augent eoque ipso placidum evacuationis negotium *pervertunt* atque *corrumpunt*: Ubi e contra *laxantia rhabarbarina* vel simpliciter tantum *abstergentia* longe tutiorem post se effectum relinquunt.

§. IX.

Eadem *corrumpendi* infamia notantur etiam a Practicis peritioribus *sudorifera* & *alexipharmaca* calidiora, spirituosam, resinosa acria, volatilia atq; oleosa concentrata, inflammationem quippe & febrim conjunctam, augentia; Licet alio intuitu *diapnoica* atq; *diaphoretica* non omnino inutilia sint, ad eliminandum nempe miasmata subtilia, fermentativo-acria, per contagium sanguini humoribusque communicata: Unde melius semper habent dysenterici, si leni potius madore peripheria corporis occupetur, quam si contraria strictura & sensu horridulo hinc surgente percellatur.

§. X.

Tanto vero alieniora hic sunt, quinimo parem cum *sudoriferis* effectum producunt *diuretica*, acria inprimis atque stimulantia; A tali namque evacuationis genere naturam in totum abhorrere, praeter alia parcior simul atque impeditior urinarum successus

cessus, qui quandoque ad totalem suppressionem
 adsurgit, manifeste monstrat. Quem enim alium,
 quam strictorium tonicum in renibus, ureteribus
 reliquisque se-& excretioni liquoris obscoeni servi-
 entibus organis effectum producerent diuretica ca-
 lidiora? Et si hoc modo ad incongrua evacuatoria
 invitentur motus, nihil profecto aliud expectare
 inde licet, quam *confusionem & corruptionem* motuum,
 qui in hoc adfectuum genere toti ad fistulam inte-
 stinalen directi atque destinati sunt.

§. XI.

Nec immerito *refrigerantium* tam *potulentorum*
 quam *medicamentorum* usus internus a plerisque so-
 lertioribus Practicis damnatur; Quia tormina ven-
 tris augent, malum exasperant, & *motus excretorios*
turbando salutarem dysenteriae successum intercipi-
 unt: Quam etiam ob causam solum frigus exter-
 num improvide admissum, dysentericis usque a-
 deo inimicum & nocivum est; Id quod ex *contrario*
 patere facile potest; Quia, si pedibus eorundem la-
 genae, aqua calida repletae sollicite admoveantur,
 fellae itidem ollula pari modo instructa supponatur
 totumque corpus, quotiescunque surgendi neces-
 sitas incumbit aegrotantibus, vestimentis probe
 cooperiatur, tormina ventris non tantam mitescen-
 re, sed & ipsius fluxus ferociam pariter atque fre-
 quentiam sensim imminui, deprehenditur.

§. XII.

De *opiatīs* ne ipsi quidem eorundem fautores
 dubitant, quin praeposterus & inconsideratus eo-
 rundem usus motibus excretoriis in dysenteriae
 principio pervertendis, quin cohibendis ac suppri-
 mendis

mendis atque adeo necrofi & sphacelofae inteftinorum corruptioni promovendae viam fternat, fenfum nempe obtundendo ipfamque naturam ad agendum legniorem reddendo : Aliter vero de illis sentiendum est, in quibus materiales prius laefiones debite fuerint remotae : Testatur namque *Magnificus D. D. Praeses*, in ultima dysenteria saepius expertum se esse, tantum abfuisse, ut opiata tempestive exhibita successui dysenterico ullum objecerint obstaculum vel praejudicium, ut potius praeter laudanum opiatum, tincturam opii imo ipsum plane opium simplici tantum aqua exsolutum, per vetustae illae, quae in Officinis adhucdum prostant, compositiones, uti sunt *theriaca Andromachi, Mithridatum*, inprimis vero *diascordium Fracastorii*, cum vino rhenano antiquo atque generoso, calido tamen, exhibitum, in consopendis non modo alvi torminibus, sed & motibus excretoriis nimium exacerbatis commoderandis & ad qualemcumque tranquillitatem pacatioremque statum reducendis eximie plane sese gesserint ; Quem eundem quoque effectum massae pilularum de cynoglossa, versus horas potissimum vespertinas propinatae, vindicare nullus dubitat.

§. XII.

Nihil vero est, quod praesentiore polleat energia motus salutare excretorios turbandi, imo simultaneo saepius actu sistendi atque suppressendi, quam *adstringentia*, ante septimum inprimis diem exhibita, & quidem non tantummodo crasfiora illa, quae sensibilius motum fibrarum intestinalium tonicum adficiunt, uti sunt radices bistortae atque tormentillae, alumen

alumen crudum, terrae bolares, figillata, crocus
 martis adstringens, colcothar vitrioli & alia talia:
 Sed & ea, quae subtilius tantummodo tonum alte-
 rant, uti sunt corallia rubra, crystallus montana &
 pulvis pannonicus ruber, in quo praeter adstric-
 tioriam efficaciam multi Practicorum insuper alexi-
 pharmacam vim frustra hucusq; quaesivere: Quae
 omnia tamen tanto nocentiora sunt, quo altiores
 malum dysentericum egit radices, & quo certius
 est, non tam a materiali vitio in diaeta commisso,
 quam potius a contagio ortum illud suum traxisse.
 Id quod eo magis mirandum est, quo certius Pra-
 ctici comprehendunt, non tantum nullam talium
positivè stringentium remediorum in dysenteria uti-
 litatem vel necessitatem, sed ne quidem ullam eo-
 rum indicationem esse. Interea damna ex intem-
 pestiva tali fluxuum alvinorum turbatione, *corru-
 ptione*, quin totali suppressione oriunda, non sunt
 exigua: In nonnullis enim, in quibus in principio
 statim simul ac semel dysenteria fuit suppressa, an-
 xietates cardialgicae, syncope, aestus interiorum,
 frigus exteriorum, singultus, gangraena, sphacelus
 &c. citatis passibus consequuntur; In aliis vero, flu-
 xu jam altius progresso & firmiter radicato foe-
 dam scabiem, ulcerosas defoedationes, cachecticum
 & subinde atrophicum statum, oedemata pedum,
 aliaq; mala & incommoda habent pedissequa. Malo
 vero senescente vel jam in declinatione constituto
 sub-adstringentibus, vel rectius loquendo, tonicis,
 aliquem utique locum concedendum esse, nemo
 facile contradixerit.

Nec denique in censu caufarum, dysenteriam suo in successu *depravantium* vel *corrumpentium* simplex omittenda est *amethodia*, seu perversa medendi methodus, quae, quo a vera curandi ratione, quae quippe in iuvando spontaneo naturae concursu, promovendis scilicet, post praecedentem materiarum corruptarum correctionem, secretionibus & excretionibus consistit, longius recedit, eo plerumque graviora mala consequuntur. Neque vero corrupta talis dysenteria peritum Practicum diu latere potest: Praeterquam enim, quod universalis dysphoria & ingratus languor, totum corpus occupans, vestigia legat, nonnunquam etiam aphthae complicantur & longius subinde terminus, quo ad finem suum deproperat, extendi solet, cum alias a primo statim invasionis tempore legitime tractata dysenteria vix ultra diem decimum quartum vel vigesimum primum perdurare soleat.

Plures alios *corruptionum* modos, quibus dysenteria suo in decursu turbari, in varias heteroclitias ataxias conjici sicq; pessimis consequentiis ansam subministrare potest ac solet, hac vice silentio lubens praetermitto. Ponamus jam casum, medicum ad ejusmodi *dysentericum corruptum*, in quo fluxus alvinus vel *omnino* vel *ex parte* cum interiorum ardore, febrilibus commotionibus auctis aliisque accidentibus est suppressus, a lyocari, non immerito, quid factu opus sit, quaeritur? *Magnificus* D D. *Praefes*, cui in nuperrima dysenteria *epidemica* complures ejusmodi casus sua in praxi occurrerunt, nihil

nihil hic salutaris, nihil ad imminentium malorum progressum intercipiendum praesentius & efficacius esse deprehendit. quam ipsius fluxus *revocationem* seu *restitutionem in integrum*: Ita tamen, ut in *dysenteria* tali *corrupta* ad duo haec rerum momenta omnem, quam poterat, adplicaret operam, nempe non solummodo ad ipsius *materiae corruptae* correctionem & alterationem, sed ipsorum praecipue motuum excretoriorum resuscitationem & extimulationem; Ubi tamen ingenue fatetur, longe plures in praxi casus ipsi obversatos esse, ubi *motus* potius, quam *materiae* qualemcumque *depravationem* incurrent, quales etiam *corruptiones*, motus adficientes, tanto fuere periculosiores, quo certius est, hos contra morbidam materiem *active* directos esse & totius salvationem sine vegeta *corruptarum* talium *materiarum* excussione obtineri non posse. Existimat itaque, utrique intentioni pari attentione invigilandum esse; Quia motibus in qualemcumque languorem conjectis vel plane intempestive suppressis, materia, quae jam antea acredine causodea laborabat, mora ac diuturniore sui detentione magis adhuc exaltabitur, depravabitur & in longe pejorem indolem convertetur, ut sic omni sua, qua pollet, efficacia in intestinorum substantiam conversa vel putredinosa - sphacelosa vel ulceratoria corruptio iisdem inducatur.

§. XV.

Ne vero pravi tales effectus cum certissima dysentericorum pernicie invalescant, materiae profundius impactae & quasi incuneatae, correctione opus est; Quia, nisi de novo praepararetur & ad

fecesione[m] pariter ac excretionem habilis denuo aptaque redderetur, difficulter motibus & exstimulationibus obsecundaret. Cum autem *specificis corrigentibus* & *alterantibus* hoc in passu adhucdum destituamur, *abstergentibus* salinis, v.g. cremore tartari, arcano duplicato, tartaro vitriolato, sale polychresto aliisque talibus qualiscunque materiae corruptae praeparatio expedienda est.

§. XVI.

Frustra tamen ex hac materiae mobilitate seu aptitudine ac dispositione ad motum, actualis motus expectatur, nisi ipsa quoque natura, quae sibi relicta, excretionis negotium nunquam sponte susceptura est, exstimuletur & ad agendum fuscitur, quod fit leni ac modesto stimulo Intestinis admoto, exhibita nempe una vel altera dosi pilularum *Stahlianarum* vel *Beccherianarum* vel aliarum *polychrestarum*, quas in illarum defectu prudens Practicus succenturiare illis potest. Eidem scopo, resuscitando nempe fluxui dysenterico, ex commendatione *Boylei* inservit quoq; mercurius dulcis idemq; rhabarbarina in substantia exhibita praestant. Neq; vero terrere quenquam debet, quod ingenti *diuresi* a nonnullis allegatur, legis scilicet *Aquilinae* actione peti posse eum, qui *dysentericum corruptum* purgandi consilium susciperet: Sancte enim testor, hanc me methodum nunquam fefellisse, sed optatum ubiq; habuisse successum, cum ex numerosis, quos, *in tempore vocatus*, tractavi, patientibus, ne ullus unicus mortuus fuerit. Notabiliter dico; *in tempore*. Quod si enim res dysentericorum jam usque adeo desperatae inque summum discrimen adductae fuerint,

rint, ut gangraena in sphacelum mox transitura videatur, irritum foret, *restitutionem in integrum* cum salute aegri expectare velle.

§. XVII.

Dolores ventris, restituto fluxu, nihil efficacius demulsit *Diascordio Fracastorii*, in vino rhenano antiquo versus horas somni calide exhibito, cujus etiam unum vel alterum scyphum inter prandendum vel coenandum, non obstante febrili commotione, ut plurimum complicata, permisi, tantumq; abest, ut febris aucta fuerit, ut potius ferocia pariter ac frequentia dejectionum alvinarum inde remiserit. Tonum intestinorum labefactatum restituerunt tandem essentia absinthii composita, corticum aurantium, carminativa Wedelii, gentianae rubrae & corticum cascarillae. Alio profecto prolixiori remediorum adparatu vix fuit opus: Quod compluribus exemplis, observationibus & historiiis practico-clinicis confirmare facile possem, si *Dissertationis* hujus limites longius extendere consultum judicarem. Quare unum vel alterum tantum allegare sufficiat.

§. XVIII.

Vir honestus sanguineo-plethoricus, quadragenario paulo major, qui, ut ipsemet recordabatur, proxime elapsa aestate fervidissima multum cerevisiae gelidae, ad sitim aestumque restringendum ingurgitaverat, reliquo interim corpore sudoribus diffluente & noctu imprimis negligentius cooperto, in dysenteriam ibidem locorum tunc temporis grassantem incidit; Primis diebus dejectiones erant

quidem copiosae atque frequentes, tormina tamen ita tolerabilia, ut orthostadium quomodocunque servare possēt aeger; Circa quintum vero diem subito incipiunt imminui excretiones, at non modo citra solitam euphoriam, sed contra cum anxietatum cardialgicarum, sensus circa interiora urentis, sudorum anxiorum aliorumque symptomatum augmento; Mittitur ad me & consilium subsidiumque meum expetitur. Veniens pervolvo schedulas & medicamenta, quibus usus fuerat aegrotans, explore, eoque in examine deprehendo, plerisque formulis pulverulentis mediocrem dosin *pulveris pannonici rubri* adjectam fuisse, sine dubio ob vim *alexipharmacam*, quam complures Practicorum in illo comminiscuntur. Suspicio, istam quidem tragoeidiam solum luisse *pulverem pannonicum rubrum*, suoque in successu inde turbaram, depravatam atque corruptam fuisse dysenteriam; Quare suadeo, ut fluxus alvi quantocyus revocetur & in integrum restitatur, eumque in finem quindecim pilulas polychrestas commendo atque praescribo: Quae sententia cum & aegrotanti, & amicis, & quod mirandum, ipsis quoque medicis praesentibus ingenti *παράδοξια*, quin manifesta propemodum absurditate laborare videretur, ut locum inveniret, vix potui impetrare. Tandem dicto audiens, consensit aeger, & novem pilulas in potu Caffee dissolutas, ut praesentiosem ederent effectum, adsumsit, eaque nocte quadraginta minimum sedes habuit, remisit successively interiorum aestus, cum torminibus ventris, ipsae quoque dejectiones sensim fuerunt imminutae & sic in integrum tandem simplici hoc artificio restitutus

tutus fuit patiens, qui paulo ante ancipiti fortunae vitam suam exposuisse videbarur.

§. XIX.

Addo alium casum. Foemina honesta, vidua, tenera admodum & macilenta, triginta & aliquot annorum a dysenteria epidemica sese praefervatura, alioquin sat bene sese habens, a medico domestico petit purgans, quod praeter ingentia ventris tormina complures etiam sedes excitavit, ut admodum inde debilitata sibi videretur; Brevi post corripitur dysenteria tam vehementi, ut primis diebus sellam deferere vix posset, ad cuius imperum refranandum terrae bolares reliquis non aequocontemnendis remediis admixtae erant, successu tamen usq; adeo infelici, ut gangraenae proxima videretur aegra. In dubio tali statu meum quoque expetitur consilium, quod cum patienti denegare neque possem neque vellem, commendavi iterum dolin unam vel alteram pilularum polychrestarum, eo cum successu, ut fluxu dysenterico feliciter restituito, aliquot horarum spatio pleraque symptomata de sua vehementia remitterent; Ipse vero fluxus vix duorum mensium spatio omnino cessavit & diurnum languorem cum tumoribus oedematosis pedum habuit pedissequum, quae tamen aliaque symptomata superata tandem fuerunt, ut constanti & inconcussa sanitate hodieque perfratur. Ancilla vero, quae foeminae dysentericae ministraverat, per contagium eodem quoque malo correpta, quarto adfectus die ad plures migra-

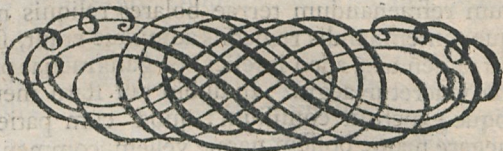
vit,

11

☉ (24) ☉

vit, posteaquam bonam dosin pulveris tormentillae proprio ausu adsumerat. Quae fata innumeros alios ista epidemica constitutione habuisse, memori adhuc mente tenemus. Defino plura, quae praxis facile subministraret, exempla allegare, atque consultius duco, disertationis vela contrahere dicendique finem hic facere.

FINIS.

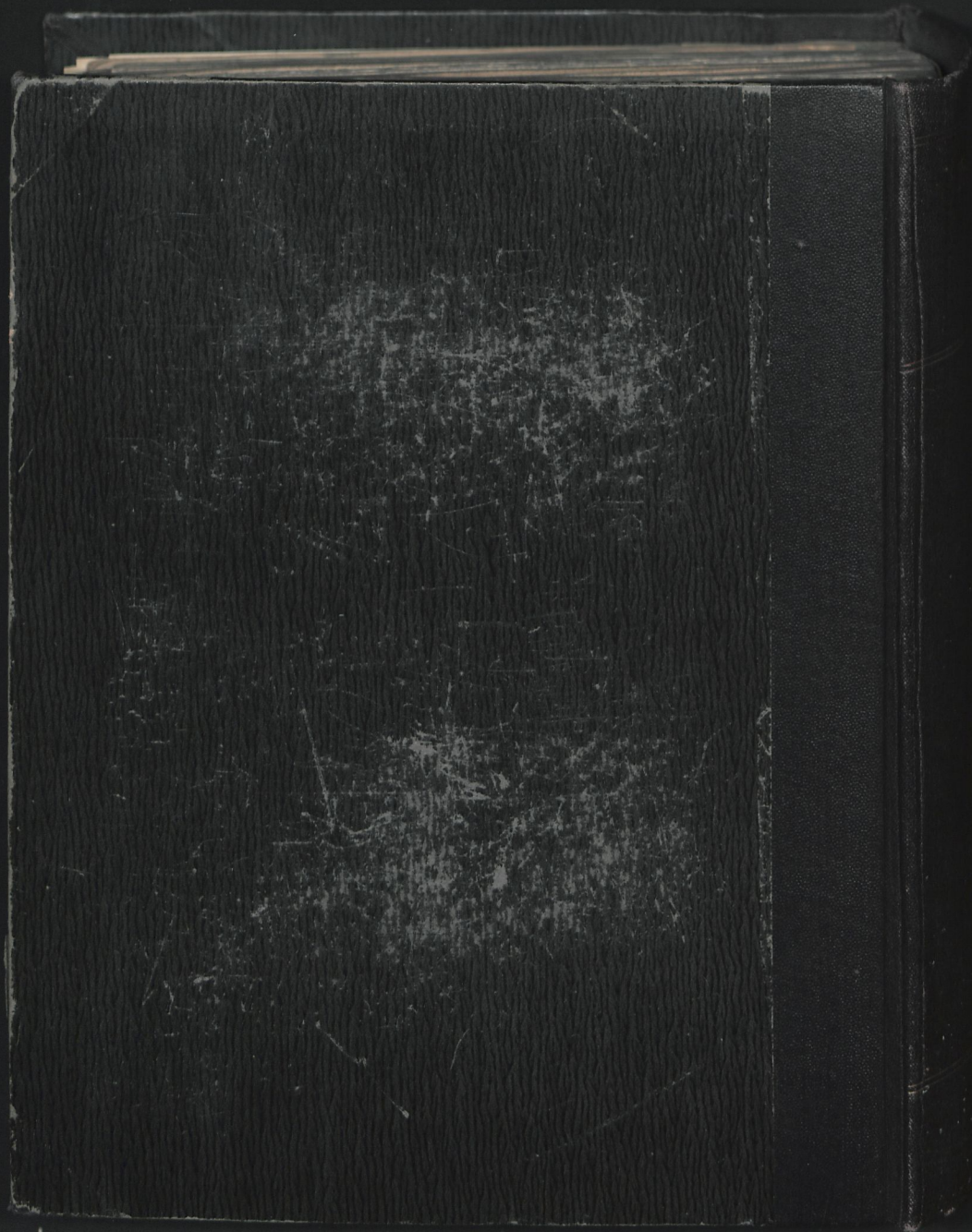

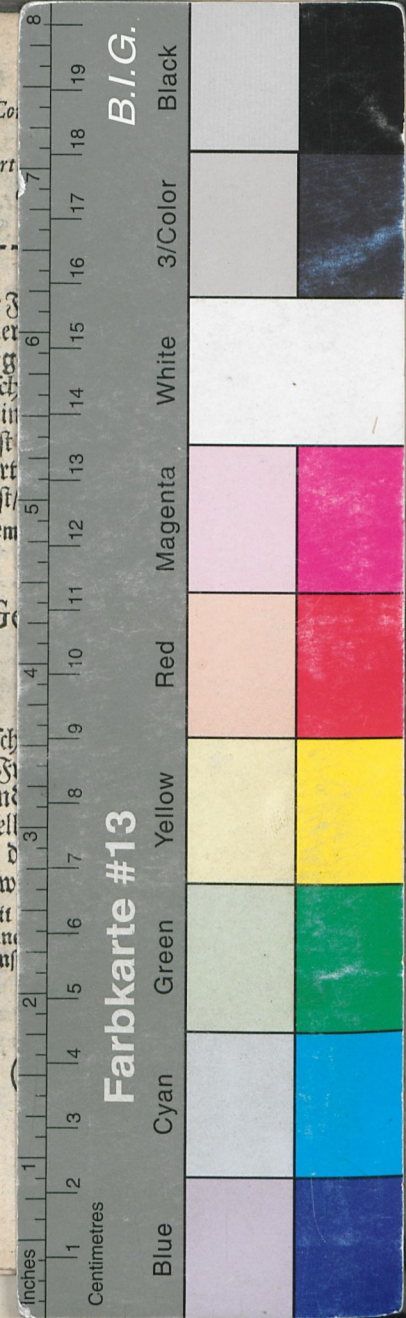
Frankfurt a. O., Diss., 7720-24

ULB Halle 3
004 549 52X

f
sb.

20. 1721, 3 16. 4
DISPUTATIO MEDICO-PRACTICA INAUGURALIS
DE

**Dysenteria corrupta
cum salute aegri in inte-
grum restituenda,**

Quam

IN ALMA VIADRINA

EX DECRETO GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE
SUB PRAESIDIO

RECTORIS MAGNIFICI

**DN. ANDREAE OTTOMARI
GOELICKE,**

Med. D. & Profeforis Publici Ordinarii,
h. t. Facultatis suae Decani,

Promotoris sui omni observantiae cultu prosequendi.

PRO GRADU DOCTORALI

Summisque in arte medica honoribus, Juribus ac Privi-
legiis legitime impetrandis,

In AUDITORIO MAJORI horis ante & pomeridianis

ad d. VII. Junii Anni M DCC XXI.

publicae disquisitioni exponet

JOH. CASPAR. ZUR EICKEN,

Huxaria - Westphalus,

Medic. Practicus.

FRANCOF. cis VIADR. Typis JOH. CHRISTOPH. SCHWARTZII.